

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТЕХНОЛОГІЙ ТА СИСТЕМ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В УМОВАХ ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Олексій Станіславович КВІЛІНСЬКИЙ,

*доктор економічних наук, доцент,
Сумський державний університет
<https://orcid.org/0000-0001-6318-4001>*

В умовах глобальних трансформацій, спричинених як розвитком цифрових технологій, так і поглибленням загроз національній безпеці, питання удосконалення управління розвитком технологій і систем штучного інтелекту (далі –ШІ) набуває особливої актуальності. Застосування ШІ у різних сферах суспільного життя, зокрема у сфері безпеки, оборони, управління кризовими ситуаціями та економіці, є одним із ключових чинників забезпечення стійкості державних інститутів, оптимізації процесів прийняття рішень та підвищення ефективності реагування на виклики воєнного часу. У цьому контексті роль ШІ постає не лише як інструмента технологічного прогресу, а й як важливого стратегічного ресурсу, здатного забезпечити адаптацію держави до нових умов функціонування під впливом правового режиму воєнного стану.

Правовий режим воєнного стану в Україні визначає особливості організації державного управління, обмежує окремі права та свободи, водночас створюючи нові вимоги до оперативності, гнучкості та інноваційності управлінських рішень. У таких умовах виникає нагальна потреба у впровадженні сучасних цифрових технологій, серед яких ШІ є однією з найперспективніших. Воєнний стан посилює потребу у швидкому аналізі великих обсягів даних, прогнозуванні розвитку ситуацій, автоматизації процесів управління та забезпеченні інформаційної безпеки. Яскравим прикладом практичної реалізації цих потреб є екосистема «Delta» – ситуаційна платформа Мініборони, що інтегрує дані від ШІ для розпізнавання об'єктів на супутникових знімках та стрімах з БПЛА [1]. Це дає змогу підвищити якість управлінських процесів, забезпечити ефективний моніторинг та реагування на загрози в режимі реального часу, фактично перетворюючи ШІ на «очі» й «аналітичний центр» сучасного поля бою. Тобто застосування систем ШІ дає змогу оптимізувати логістичні та адміністративні процедури, а також підтримати прийняття рішень у режимі реального часу.

Водночас впровадження та розвиток ШІ в умовах дії правового режиму воєнного стану супроводжується низкою суттєвих труднощів. Зокрема, це питання захисту конфіденційної інформації, забезпечення кібербезпеки, адаптації законодавства до нових технологічних реалій, а також кадрового забезпечення. Для подолання цих бар'єрів в Україні

створено кластер Brave1 – єдину координаційну платформу для співпраці між державними органами, оборонним сектором та приватними розробниками (DefenseTech). Brave1 забезпечує організаційну та фінансову підтримку інноваційних проєктів, що дозволяє прискорити шлях технології від ідеї до фронту, мінімізуючи бюрократичні затримки [2]. Проте залишаються виклики щодо кадрового забезпечення та підвищення рівня цифрової компетентності управлінців. Додаткові виклики створюють обмеження у доступі до ресурсів, зміни у фінансуванні науково-технічних розробок, а також необхідність дотримання вимог правового режиму щодо контролю і регулювання використання новітніх технологій. Важливим аспектом є забезпечення балансу між безпекою та інноваціями, що потребує чітких процедур оцінки ризиків, розробки стандартів і протоколів взаємодії між державними органами, науковими установами та представниками бізнесу.

Аналіз сучасних тенденцій свідчить, що удосконалення управління розвитком технологій і систем III у воєнний період має здійснюватися шляхом інтеграції інноваційних підходів, таких як механізми «швидкого треку» для оборонних інновацій, що впроваджуються через Brave1 [2], а також формування ефективної нормативно-правової бази та розвитку міждисциплінарного співробітництва. Важливо також визначити пріоритети у фінансуванні проєктів, орієнтованих на підвищення національної безпеки, захист критичної інфраструктури та посилення державного контролю за використанням III у стратегічних сферах. Особлива увага має приділятися розробці механізмів прозорого управління та систем аудиту алгоритмів, що працюють у системі «Delta» та інших безпекових платформах.

Отже, в умовах дії правового режиму воєнного стану удосконалення управління розвитком технологій і систем штучного інтелекту є стратегічно важливим завданням для України. Реалізація цього завдання потребує комплексного підходу, який передбачає не лише модернізацію існуючих управлінських структур, а й створення сприятливих умов для інноваційного розвитку через державні координаційні платформи (Brave1) та цифрові екосистеми збору даних (Delta). Подальші перспективи розвитку III в Україні залежать від здатності держави оперативно, тобто своєчасно та швидко, реагувати на виклики воєнного часу, забезпечувати гнучкість і адаптивність управлінських рішень, а також інтегрувати передові технології у всі сфери суспільного життя. Вирішення зазначених завдань сприятиме посиленню національної безпеки, сталому розвитку країни та підвищенню її конкурентоспроможності на міжнародній арені.

Список використаних джерел

1. Brave1 – Кластер оборонних технологій в Україні: Офіційний веб-сайт. URL: <https://brave1.gov.ua/>
2. Центр інновацій та розвитку оборонних технологій Міністерства оборони України. Екосистема «Delta»: інформаційні матеріали. URL: <https://www.mil.gov.ua/>